

Plus Jonge Makers

Theatermaker Inge-Vera Lipsius: 'In Paranoia wordt ingespeeld op de zintuigen van het publiek'

In haar voorstelling *Paranoia* zet theatermaker Inge-Vera Lipsius haar toeschouwers fysiek dicht op het spel. 'Ik vind het belangrijk dat het publiek een hoofdrol speelt in de voorstelling.'

Floris Hendrix 4 oktober 2023, 03:00

Inge-Vera Lipsius. BEELD DAPHNE LUCKER

Wat voor werk maak je?

"*Paranoia* is mijn toneelbewerking van de gelijknamige novelle van Willem Frederik Hermans. De voorstelling is tevens mijn regiedebuut, dat we vorig jaar voor een uitverkocht publiek hebben gespeeld en dat we nu met veel plezier hernemen."

"Ik las de novelle op de middelbare school en dacht toen al: hier zit een theatervoorstelling in. Het gaat over een jongen die zich schuldig voelt omdat hij het gevoel heeft niets te hebben gedaan in de Tweede Wereldoorlog. Na de bevrijding geeft hij zichzelf de rol van de slechterik. Met de voorstelling stel ik de vraag wat realiteit is en wat fantasie en wil ik laten zien dat de novelle uit 1948 ons nog steeds veel kan vertellen. Is niets doen net zo kwalijk als iets slechts doen?"

Hoe ziet je ideale publiek eruit?

"Ik vind het belangrijk dat het publiek een hoofdrol speelt in de voorstelling. Hiermee bedoel ik niet directe participatie van het publiek, maar dat er wel een reden is waarom het publiek er in levenden lijve zit. Tijdens *Paranoia* zitten de mensen in de kamer van de hoofdpersoon en wordt door middel van hoorspelachtige geluiden en beperkt licht op hun zintuigen ingespeeld. Eigenlijk op dezelfde manier als dat er met de hoofdpersoon wordt gespeeld. Hij heeft steeds het gevoel dat hij wordt bekeken. Dat is echt iets dat je alleen in het theater kunt doen. Dus ik zou zeggen dat het publiek daar niet bang voor moet zijn."

Wat heeft je onlangs geraakt of geïnspireerd?

"De vrouwenfinale van de US Open tussen de 19-jarige Coco Gauff en de nummer een van de wereld Aryna Sabalenka. Ik zat er helemaal in. Het was alsof Gauff beter leerde spelen naarmate de wedstrijd vorderde. Het was een soort toneelstuk in drie bedrijven, drie sets, een karakterboog in één match. Die volledige toewijding om haar droom te bereiken raakt me."

Met welke levende of niet-levende kunstenaar zou je willen werken?

"Ik zou het heel leuk vinden als mijn clowndocent Philippe Gaulier een van mijn voorstellingen zou bijwonen en op zijn typische keiharde manier feedback zou geven. Ik zat een jaar op zijn clownschool, École Philippe Gaulier in Frankrijk, dezelfde school waar Sacha Baron Cohen, Borat dus, en Emma Thompson op hebben gezeten."

"Het zou ook wel eng zijn. Philippe is een donkere clown, die zijn leerlingen de stuipen op het lijf jaagt. Zijn theorie is dat je daarna alle kritiek aankan. Maar aan zijn kritiek heb je echt wat. Hij heeft een theorie dat absurditeit en lichtheid liggen onder alles wat je doet. Over Griekse tragedies zegt hij dat de helden blij zijn om zichzelf op te offeren. Ik denk dat ik zonder hem deze voorstelling niet had kunnen maken. Hermans heeft namelijk ook die combinatie van duisternis en ironie. Het gaat bij hem om de absurditeit van het leven."

Waar zie je jezelf over vijf jaar?

"Ergens in Londen, in het mooie Almeida Theatre, opgericht door Pierre Audi, of op de West End, dat is mijn droom. Het lijkt me leuk om in een commercieel theater iets onverwachts te doen. Daar zit het publiek vaak erg comfortabel. Ik zou die mensen graag een beetje willen opschudden, zodat ze een andere blik op de wereld krijgen. Precies wat ik met *Paranoia* wil bereiken."

■
Paranoia is van 6 t/m 8 oktober te zien in [The Merchant House](#).

Serie Jonge Makers

In Jonge Makers stellen we beginnende theatermakers voor. Inge-Vera Lipsius (1996) studeerde in 2019 af aan de University of Cambridge, waar ze aan meer dan dertig voorstellingen werkte als acteur, regisseur en producent. Eerder dit jaar kwam ze met haar tweede voorstelling *Quad Loop* over het dopingschandaal rondom de 15-jarige [Russische kunstschaatsster Kamila Valieva](#). De herneming van *Paranoia* vindt plaats in The Merchant House, de hedendaagse kunstgalerie aan de Herengracht.